

Рогачко-Островська Марина
секретар вченої ради
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна

АКТИВІЗАЦІЯ ПОЗИТИВНОЇ НАСТАНОВИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ НА РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ключові слова: активізація, настанова, педагогічна умова.

У Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено – «оволодіння мовою як засобом пізнання і способом специфічно людського спілкування є найвагомим досягненням дошкільного дитинства» [2]. Освітня лінія «Мовлення дитини» передбачає «засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях» [2]. Проте, наявний рівень підготовки майбутніх вихователів до розвитку мовлення дітей дошкільного віку, який не відповідає вимогам суспільства.

Зауважимо, що процес розвитку креативного мовлення дітей був предметом багатьох досліджень (А. Артемова, А. Богуш, Н. Луцан, А. Подолянчук та ін.) українських учених. Проте поняття креативність з'явилося тільки у 80-90-х роках під впливом зарубіжної психолінгвістичної школи, яка досліджувала проблему креативності з другої половини ХХ століття (П. Торренс, Дж. Гілфорд, Г. Сельє).

Зазначимо, що сучасні діти починають говорити реченнями значно пізніше, ніж покоління їхніх батьків. Адже мовленнєвий розвиток дитини пов'язаний із великою кількістю інформації і візуального контенту, який дитина не встигає засвоїти та обробити. Інша причина того, що дитина починає говорити пізніше, полягає у відсутності мовного контакту з батьками. В силу різних причин вони розмовляють з дитиною набагато менше. Тому виникає гостра потреба у підготовці вихователів, здатних працювати з дітьми передшкільного віку, враховуючи рівень їхнього мовленнєвого розвитку (запущений на попередніх етапах), здатних так організувати освітній процес, щоб він приносив радість дітям, щоб замість регламентації дій спонукати дітей до творчості, до розвитку активного діалогу та креативного мовлення.

Вважаємо за доцільне більш докладно проаналізувати поняття «активізація» та «настанова». У наукових джерелах зазначається, що активізація це – нейрофізіологічний, психічний і хімічний процеси посилення активності організму [5, с. 17]; спонукати когось, чогось до активних дій, більший вияв чогось [3, с. 76].

У педагогіці, управління активністю студентів традиційно називають активізацією. Активізацію можна визначити як довготривалий, постійно

діючий процес спонукання студентів до цілеспрямованого навчання, орієнтований на подолання пасивної і стереотипної діяльності, уникнення спаду і застою в розумовій роботі [1, 57]. Головна мета активізації – формування активності студентів, підвищення якості освітньо-виховного процесу [1].

Під активізацією будемо розуміти процес спонукання когось (у нашому випадку – студентів) до активної освітньої діяльності, що проходить під керівництвом викладача.

Поняття «настанова» досліджується у різних напрямках. Психологи (П. Анохін, О. Асмолов, О. Бодальов, О. Петровський, Д. Узнадзе та ін.) розглядають настанову як готовність до певного сприйняття ситуації та реагування на неї, у свою чергу, педагоги (В. Кан-Калик, А. Маркова, Л. Мітіна, А. Мудрик, В. Сластьонін, Е. Стрелкова, О. Цуканова та ін.) – як складник професійної підготовки.

У психологічній літературі настанова визначається як психологічний стан схильності суб'єкта до певної активності в певній ситуації [4]; механізм регуляції діяльності, регулювальна функція якої виявляється спрямованістю на вирішення певних завдань; як стан мобілізованої готовності до дії, зумовлений наявністю в суб'єкта потреби та відповідними умовами її задоволення [4].

Теорію настанови розробляли Д. Узнадзе та представники його наукової школи. Д. Узнадзе акцентував на тому, що настановам належить роль того первинного, що передує всім психічним процесам, що настанова забезпечує стійкий і цілеспрямований спосіб протікання діяльності, служить засобом її стабілізації та розвитку в заданому напрямі. На думку вченого, настанова є готовністю суб'єкта до сприйняття майбутніх подій та здійснення дій, які є основою його доцільної вибіркової активності [6, с. 74].

Ш. Чхартішвілі, продовжуючи дослідження теорії Д. Узнадзе, відносить настанову до первинної та фіксованої. Первинна настанова, як зазначає вчений, є завжди станом суб'єкта, його модусом, у якому завчасно відображено загальний характер усієї поведінки, а також явищем динамічного порядку, яке «саме знімає себе» після того, як були здійснені акти поведінки, що призвели до задоволення потреби. Таким чином, первинна настанова є перехідним станом. У свою чергу, вторинна настанова – фіксована – належить до «станів хронічного порядку», які подекуди зберігаються впродовж усього життя [6].

Настанова в контексті дослідження має важливе значення для майбутнього вихователя, оскільки спонукає його на становлення як професіонала. Від настанови залежить активність освітньої діяльності майбутнього вихователя та його позитивне ставлення до обраної професії.

В аспекті дослідження йдеться про активізацію позитивної настанови майбутніх вихователів на розвиток креативного мовлення дітей передшкільного віку, тобто можливість задоволення потреби у творчій самореалізації самих студентів. Слід зазначити, що повністю реалізуватись особистість може лише в тому разі, якщо є задоволення від процесу діяльності і від її результату. Тому активізація позитивної настанови на професійну

діяльність, зокрема, розвиток креативного мовлення дітей передшкільного віку вимагає нових методик, активної і цілісної практичної педагогічної діяльності в процесі професійної підготовки майбутніх вихователів.

Література (References)

1. Bodnar V. I. (1996) *Didactics: Effective Student Education Technologies* K.: *September*. 129 .
2. Basic component of preschool education [electronic resource] access mode: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatochnij.pdf>
3. Goncharenko S. U. (1997) *Ukrainian Pedagogical Dictionary*. *Lybid*. 374 pp.
4. Evtukh M. B. (2009) *Innovative methods of evaluation of educational achievements: [monograph] Ministry of Education and Science of Ukraine, State. higher teach establishment of "Kyivsky National University. Hetman KNEU*. 254 p.
5. *New Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language: In the 4th Century (1999)*. *Aconit*. 359 p.
6. Uznadze D. N (1997) *Theory of Installation From "Institute of Practical Psychology"*, *Voronezh: NGO "MODEK"*. 448 p.

Юлія Руденко

*доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ КУЛЬТУРОМОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Ключові слова: *психолого-педагогічний супровід, професійно-методична спрямованість, майбутні вихователі закладів дошкільної освіти*

Актуальність проблеми психолого-педагогічного супроводу формування професійно-методичної спрямованості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти регламентується державними документами: Закон України «Про освіту», Закон України «Про дошкільну освіту», Концепцією національно-патріотичного виховання дітей та молоді, парціальними програмами національно-патріотичного виховання «Україна – моя Батьківщина», «Українське народознавство в закладах дошкільної освіти», «Українське дошкілля» тощо. У розбудові української держави стрижневим питанням є формування національно-свідомої, україномовної, культуромовної особистості. Найпершою ланкою у вирішенні питань мовної освіти є дошкілля. Дошкільна ланка є фундаментом любові до рідної мови, формування національної свідомості, гідності. Формальне ознайомлення майбутніх вихователів з українською народною культурою, поверхові знання українського народного фольклору, володіння українською мовою на рівні